

Téma: Školní zralost – pro učitele

Oblasti posuzované při vyšetření školní zralosti:

1. Tělesný (somatický) vývoj (tělesná zralost) a zdravotní stav

- Spíše v kompetenci dětského lékaře; smyslové a tělesné vady, chronická onemocnění a jejich vliv na psychický stav

2. Úroveň vyspělosti poznávacích (kognitivních) funkcí

- Mají zásadní vliv na zvládání trivie (psaní, čtení, počítání)
 - **Vizuomotorika** (souhra ruky a oka při grafických činnostech), **grafomotorika**
- Grafomotorika – *formální část kresby* – způsob vedení čáry, její plynulosti, jistoty, přesnosti, návaznosti, tlak na podložku
- *Pracovní návyky při kreslení* – držení, držení psacího náčiní, postavení ruky při kreslení, uvolnění/ tlak ruky při psaní, plynulost a způsob vedení čar
 - **Řeč**
- Umožňuje rozvoj myšlení, ovlivňuje kvalitu poznávání, učení + sociální aspekt řeči (komunikace s vrstevníky apod.)
- Jazykové roviny: *Foneticko – fonologická rovina* – výslovnost, sluchové rozlišování hlásek mateřského jazyka, artikulační obratnost
 - Lexikálně-sémantická rovina* – porozumění řeči, chápání instrukcí; obecná úroveň vyjadřování (aktivní slovní zásoba)
 - Morfologicko – syntaktická rovina* – užívání jednotlivých slovních druhů, ohýbání slov, tvoření vět a souvětí
 - Pragmatická rovina* – užití řeči v praxi
- **Sluchové vnímání** (fonematické uvědomování)
- *Naslouchání*
- *Rozlišení figury a pozadí* (vyčlenění zvuku z pozadí, soustředění se na urč. Zvuk – sluchová pozornost)
- *Sluchová diference* (rozlišení podobně znějících hlásek, slov, slabik) odlišení – např. později tvrdé – měkké souhlásky – dy * dí, ty * ti)
- *Sluchová analýza a syntéza* (u předškoláka první hláska ve slově, poslední, je/není konkrétní hláska ve slově atp.)
- *Sluchová paměť*
- *Vnímání rytmu* (vliv při slabikování slov, rytmizace – schopnost vnímat následnost dějů – i viz časoprostorové vnímání)

- **Zrakové vnímání**

- *Rozlišení figury a pozadí* (schopnost soustředit se na zrakový podnět – vybrat jeden z mnoha)
- *Rozlišení detailů a polohy předmětů – optická diferenciac* (rozpoznání rozdílu v detailu a-o , v horno- dolním postavení – 9-6 pravolevé postavení – b-d) – důležité pro nácvik čtení
- *Zraková analýza a syntéza* – ve vývoji dítěte v oblasti vnímání se postupuje od celku k částem
- *Záměrné vedení očních pohybů* (zleva doprava kvůli čtení....)
- *Zraková paměť*
- *Vizuomotorická koordinace*

- **Vnímání prostoru**

- Nahoře – dole, vpředu – vzadu, vlevo – vpravo

- **Vnímání času** (časová posloupnost, serialita)

- **Základní matematické představy**

- Vliv mnoha faktorů na rozvoj matematických představ (hrubá a jemná motoriky, prostorová orientace, zrakové vnímání....)
- *Porovnávání* (stejně, méně/více, o jeden více o jeden méně)
- *Řazení* – seřazení např. dle velikosti. Pojmy největší, menší, největší
- *Třídění* – dle některého hlediska do skupin (zařazení již abstraktního myšlení – tvoření kategorií – dle velikosti, tvaru, barvy)
- *Množství* – číselná řada (zda mechanicky, či umí přiřadit množství k číslu),
- *Tvary* (zda již zná geom. Tvary)

3. Pracovní zralost (úroveň práce schopnosti, pracovní předpoklady, návyky)

- Zájem o učení, chuť poznávat
- Zodpovědnost, záměrná (volní) koncentrace pozornosti
- Přiměřená míra samostatnosti

4. Úroveň zralosti osobnosti – emocionálně-sociální zralost (emočně-soc.)

- Adaptabilita

- Schopnost odloučit se od rodiny, být v jiném prostředí, respektovat autoritu, respektovat pravidla soužití s druhými
- Schopnost spolupráce s druhými
- V zš oproti mš vyšší nároky na vnitřní motivaci a sebekontrolu (překonání únavy, nechuti, dokončení činnosti)
- Sebeobsluha, samostatnost

Literatura:

- ŠMARDOVÁ, Vlasta. *školní zralost (Co by mělo umět dítě před vstupem do školy)*. 1.. vyd. Ostrava : Computer Press, 2010. 72 černobílých a 32 plnobarevných s. [ISBN 978-80-251-2569-4](#).
- KUNCOVÁ, Pavla. *Je vaše dítě připraveno do první třídy?*. 1.. vyd. Ostrava : Computer Press, 2010. 168 s. [ISBN 80-722-6637-3](#).
- KUTÁLKOVÁ, Dana. *Jak připravit dítě do 1. třídy*. 2.. vyd. Banská Bystrica : Grada Publishing, a.s., 2010. 208 s. [ISBN 978-80-247-3246-6](#).
- knihy Šimonovy pracovní listy , Portál – viz ukázky

Zpracovala: Mgr. Eva Záluská